IZOBRAŽEVANJE GASILCEV **NIŽJI GASILSKI ČASTNIK, 2022**

Povzetek pripravila Martina Jelovčan, VKGČ I.

- POLEG UREJENEGA GASILSKEGA DOMA, SODOBEGA VOZNEGA PARKA NAJ IMA V GASILSKEM DRUŠTVU TUDI **IZOBRAŽEVANJE (ZNANJE)** SVOJE MESTO.

ZAKAJ SE IZOBRAŽEVATI?

TEORIJA BREZ PRAKSE JE MRTVA, PRAKSA BREZ TEORIJE JE SLEPA. (Kant)

- želja po znanju
- želja po napredovanju
- želja po nadaljnjem izpopolnjevanju
- odraslemu omogoča uresničevanje in razvijanje lastnih sposobnosti
- širše uveljavljanje v okolju
- uresničevanje osebnih ambicij
- potreba po socialni varnosti
- nujnost,…

PLAN IZOBRAŽEVANJA se izvaja na nivoju PGD, GPO, GZ, regije in GZS.

- Osnovno vodilo: upoštevanje meril za minimalno zagotavljanje sil po posameznih kategorijah GE.
- Izbrati primerno časovno obdobje (med zimskim in pomladnim obdobjem, ko se še ne pričnejo odvijati druge aktivnosti (npr. tekmovanja).
- Temeljno in dopolnilno izobraževanje članov prostovoljnih gasilskih enot se izvaja na podlagi predpisanega učnega načrta in programa, druge oblike usposabljanja pa se izvajajo na podlagi učnega načrta in programa GZS.

- GZ oz. GZS potrdi tečaj, predpisano število ur, izpitno komisijo in predsednika izpitne komisije

VRSTE IZOBRAŽEVANJ:

- TEMELJNO (opravljanje gasilske službe in vodenje operativnih enot, ki je osnova za pridobitev čina)
- DOPOLNILNO (za pridobitev določenega čina, specialnosti)
- PERMANENTNO (sprotno, stalno izobraževanje, novosti, seminarji, posveti, taktične vaje, gasilska in gasilsko športna tekmovanja, obnovitvena usposabljanja - specialnosti).
- Opravljajo se v PGD, sektorjih, GPO, GZ, GR, GZS in Gasilski šoli.

POGOJI ZA IZVEDBO TEČAJEV

- določeni v skladu s Pravili gasilske službe (izpolnjevanje predpisanih pogojev glede staža v GO in osnovne strokovne usposobljenosti)
- MATERIALNI: prostor, učna tehnologija
- TEHNIČNI: urnik, dogovori s predavatelji, tečajniki, PGD, GZ, regijo ali GZS
- KADROVSKI: usposobljeni predavatelji

- VELIKOST SKUPINE: 20 – 30 oseb

- POTREBE V PGD, GZ, …
- IZPOLNJENI POGOJI TEČAJNIKOV (staž, osnovna izobrazba,…),
- ZAINTERESIRANOST TEČAJNIKOV (primerno vedenje, zbrano in disciplinirano spremljajo in sodelujejo,…),
- UČNA PRIPRAVA PREDAVATELJA (sodobna tehnologija, razumljivo predavanje,…).

Temeljni program usposabljanja prostovoljnih gasilcev zajema:

- Tečaj za gasilca pripravnika
- Tečaj za operativnega gasilca
- Tečaj za višjega gasilca
- Tečaj za nižjega gasilskega častnika
- Tečaj za gasilskega častnika
- Tečaj za višjega gasilskega častnika
- Tečaj za visokega gasilskega častnika

Dopolnilno strokovno usposabljanje zajema usposabljanje za specialnosti in se izvaja s tečaji:

- STROJNIŠTVO: strojnik, strojnik avto lestve, orodjar
- ZAŠČITA DIHAL: nosilec izolirnega dihalnega aparata, skrbnik dihalnih zaščitnih naprav
- GAŠENJE NOTRANJIH POŽAROV: Modul A, B, C
- TEHNIČNO REŠEVANJE: tehnični reševalec, reševanje z višin in iz globin, naravne nesreče, nesreče v prometu
- NEVARNE SNOVI: reševalec ob nesrečah z nevarnimi snovmi
- POŽARI V NARAVI : gašenje požarov v naravnem okolju
- REŠEVANJE NA VODI IN IZ VODE: reševalec na vodi, vodja čolna, potapljač
- OCENJEVANJE GŠTD: sodnik gasilskih in gasilsko športnih tekmovalnih disciplin,
- POUČEVANJE: inštruktor, predavatelj,
- PRVA POMOČ: bolničar,
- INFORMATIKA V GASILSTVU: informatik, •
- VODENJE ČLANIC IN MLADINE: vodja članic, mentor mladine,
- PREVENTIVA: preventivec.

Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč:

- Za vsako kategorijo GE je predpisana tudi vrsta gasilskih vozil in opreme npr. I. kat. = GVV-1 oz. GV-1 in GVM-1.
- GE najvišje kategorije se določi kot osrednja GE.
- V vsaki občini je lahko le 1 osrednja GE.

KATEGORIJE GASILSKIH ENOT

KATEGORIJA GASILSKE ENOTE	MIN. ŠT. OPERATIVNIH GASILCEV	ČAS PRVEGA IZVOZA
I.	15	15 min
II.	23	10 min
III.	32	5 min
IV. (lahko s poklicnim jedrom)	42	5 min
V. (lahko s poklicnim jedrom)	54	5 min
VI.	Končno število gasilcev in opreme se določi s posebnim elaboratom.	1 min
VII.		

OSREDNJE GASILSKE ENOTE V GZ ŠKOFJA LOKA:

- v GPO ŠKOFJA LOKA = PGE ŠKOFJA LOKA (IV. kategorija)
- v GPO ŽELEZNIKI = PGE ŽELEZNIKI (III. kategorija)
- v GPO GORENJA VAS - POLJANE = PGE POLJANE (III. kategorija)
- v GPO ŽIRI = PGE DOBRAČEVA (III. kategorija)

MOTIVACIJA

- osnova za vključitev v izobraževanje,
- osnova za vztrajanje na poti do ciljev,
- osnova za učno storilnost,
- osnova za delo,
- osnova za vodenje.
- Na motivacijo za izobraževanje odločilno vpliva VREDNOTENJE IZOBRAŽEVANJA V DRUŽBI IN DOLOČENEM OKOLJU.

Tečajniki morajo videti smiselnost učenja:

- povezava teorije s prakso,
- problemska obravnava učne snovi,
- približanost programov, zadovoljitev pričakovanj,…

VZROKOV ZA NEUSPEH NE PRIPISUJ LASTNIM SPOSOBNOSTIM, USPEH PA SREČI IN NAKLJUČJU.

TRIKOTNIK UČENJA SESTAVLJAJO:

- **UČENEC (TEČAJNIK),**
- **UČITELJ (PREDAVATELJ, INŠTRUKTOR),**
- **UČNA SNOV (VSEBINA).**

UČNE OBLIKE so didaktično struktuirane organizacijske osnove pouka, s katerimi urejamo odnose in vloge tečajnikov pri pouku. Poznamo:

FRONTALNO UČNO OBLIKO: **PREDNOSTI:** - večje število učencev, - komuniciranje s celo skupino, - prilagajanje intenzitete dela, - zagotovljena pot do cilja,… **NEGATIVNE STRANI:** - učenci so poslušalci, - so pasivni, - premalo povratnih informacij, - delo za vse enako, - otežena individualizacija,…	**INDIVIDUALNO UČNO OBLIKO:** - aktivnost vsakega posameznega učenca (zapisovanje lastnih idej), - samostojno učenje, - učitelj nastopa v vlogi svetovalca, ki nudi individualizirano pomoč, - neposreden odnos do učne vsebine, - motivacija učencev, - usposobljenost učencev, - starost učencev,..
SKUPINSKO UČNO OBLIKO: Pogoji za uspešno skupinsko delo: - št. učencev: 4 – 6, - primerna vsebina, - dobra navodila, - primeren prostor, - sodelovalno učenje, - samoorganizacija učencev in aktivnost učencev (vodja in člani, priprava gradiva, zbrane podatke skupaj pregledamo in uredimo, vsak opravi svoj del naloge), - Skupni rezultat je odvisen od vseh članov skupine. ▸ **STRPNOST in POZITIVNA NARAVNANOST**	**DELO V DVOJICAH ALI TANDEM:** - med sodelujočima poteka obojesmerna komunikacija, - med obema se bogati odnos,…

UČNE METODE so način dela pri pouku, so sestavni del učno-vzgojnega procesa. Na izbor metod vplivajo cilji v povezavi z učno snovjo.

- UČITELJI učijo. Cilj: učencem posredovati čim več znanja.
- UČENCI se učijo. Cilj: učenci naj bi se čim več naučili.
- Individualne lastnosti predavatelja: delovna praksa, strokovni pristop, pedagoški, psihološki pristop, temperament,…
- Na izbor vpliva veliko dejavnikov: učna vsebina, razpoložljiva učna sredstva, značilnosti učenja, starost in poznavanje tečajnikov (mlajši: m. razgovora,

demonstracije, dela s teksti, praktičnega dela, urjenja, vaj,...; starejši: m. razlage, diskusije,)…

- Dinamika učnih metod se izraža v izmenjavanju le teh.
- Biti morajo najbolje in najbolj ekonomično izbrane.
- Na izbor vpliva veliko dejavnikov: učna vsebina, razpoložljiva učna sredstva, značilnosti učenja, starost in poznavanje tečajnikov (mlajši: m. razgovora, demonstracije, dela s teksti, praktičnega dela, urjenja, vaj,...; starejši: m. razlage, diskusije,)…
- Dinamika učnih metod se izraža v izmenjavanju le teh.
- Biti morajo najbolje in najbolj ekonomično izbrane.

METODA RAZLAGE Cilji: pridobivanje znanja, sprejemanje informacij, pobude za samostojno razmišljanje in nadaljnje individualno delo, pobude za pogovor,… V kratkem času lahko podamo mnogo snovi, je torej zelo ekonomična. Zato uporabljamo to metodo, če ni dosti časa. Slabost te metode je v tem, da ni možno spremljati, kako slušatelji dojemajo razlago, slušatelji pa so pasivni. Pridobljena znanja so običajno kratkotrajna, zato je potrebno več ponavljanja. Pozorni moramo biti na: - pravilno izražanje, - konstrukcija govora naj bo preprosta, - intonacija govora naj se menja, - primeren tempo govora, - očesni stik s tečajniki,…	**METODA RAZGOVORA** je način dela pri pouku v obliki dialoga med učiteljem in učenci, pa tudi med učenci. Tu sta v razgovoru obe strani enako vredni s tem, da učitelj vodi in usmerja razgovor. Ta metoda ima dva sestavna dela: ▸ vprašanje, ▸ odgovor. Vprašanje: je tisti del verbalne komunikacije, s katerim se človek obrača na drugega človeka z željo, da bi z odgovorom dobil zahtevano informacijo. Odgovor je tudi odvisen od poznavanja vsebine, na katero se nanaša vprašanje, kot tudi na sposobnost verbalnega izražanja. Metoda razgovora je zelo uporabna, še posebej pri delu z mladimi, ker aktivira dejavnost mladih, slušateljev. Slušatelji so enakopravni, kritični in znanja so trajnejša. Je pa manj sistematična in manj ekonomična. Je primerna, če so dosežena zadostna predhodna znanja.
METODA DISKUSIJE je izmenjava mnenj in stališč o določenih učnih vprašanjih in problemih med učiteljem – predavateljem in učencem – slušateljem. Rešitve lahko dajeta obe strani, za končno odločitev pa se izberejo rešitve, ki imajo	**METODA VIHARJENJA MOŽGANOV (BRAINSTORMING)** Cilji: odkrivanje lastnih idej o temah, problemih, postavljanje vprašanj, omogočanje predstavitve lastnih idej, razvijanje spontanosti, zaznavanje

več dokazov. Ta metoda je manj ekonomična od drugih metod. V diskusiji morajo biti ustrezno oblikovana tudi pravila, da lahko govore le tisti, ki ima kaj novega k pojasnitvi problema. Prav tako se diskusija ne sme oddaljevati od reševanja problema. Pri diskusiji se mora upoštevati sogovornike. Diskusija je primerna v seminarski obliki dela, ko z izmenjavo izkušenj in mnenj pridemo do določenih rešitev.	raznolikosti idej in možnosti alternativnih rešitev. Učitelj na začetku pojasni pravila: cilj je zbrati čim več idej, čeprav so nenavadne. Ideje si zapiše vsak na svoj papir, nato jih zapišejo/nalepijo na tablo.
METODA DEMONSTRACIJE Lahko je: - neposredna (gibanje pokaže učitelj) - posredna (gibanje prikaže učenec) ALI prikažemo prek medijev: slik, filma, skic, računalniške aplikacije Biti mora nazorna.	**METODA PRAKTIČNEGA USPOSABLJANJA (URJENJA IN VAJ)** Proces urjenja ima tri faze: ▸ seznanitev s ciljem (uvod in motivacija), ▸ demonstracija dejavnosti z metodo demonstracije, ▸ organizirano ponavljanje dejavnosti, kar zajema plansko ponavljanje gibov in dejanj. Sledi ponovna razlaga, dopolnitve, prikaz, pojasnjevanje in vse se ponavlja tako dolgo, da se dosežejo ustrezne spretnosti.

STILI ZAZNAVANJA

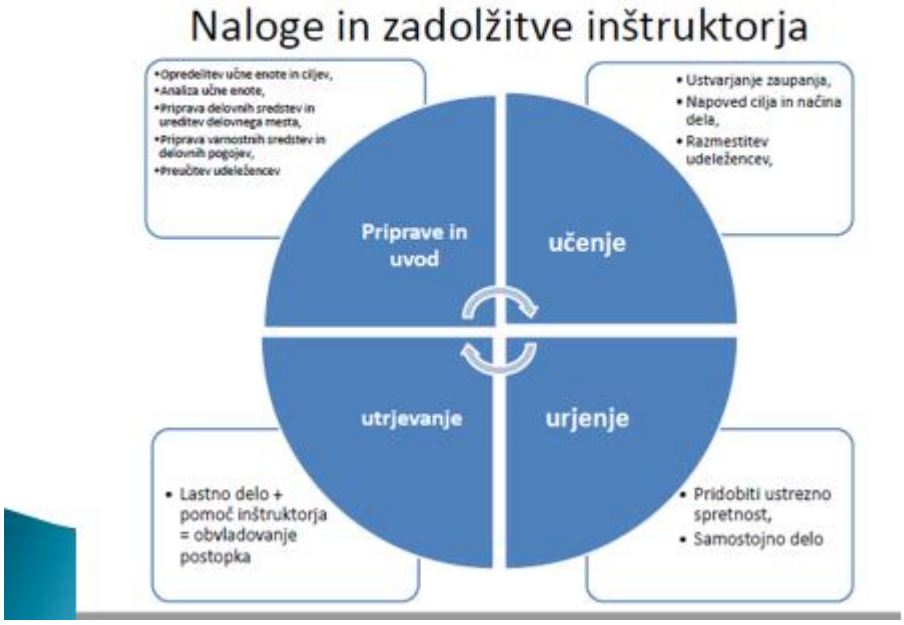
VIDNI (učenje s pomočjo vida)	**SLUŠNI (učenje s pomočjo sluha)**	**TELESNO-GIBALNI (KINESTETIČNI) učenje s pomočjo gibanja in tipa)**
- **slikovno gradivo** - **miselni vzorci** - **izpiski s predavanj**	- **predavanja** - **razprave s tečajniki** - **glasno povzemanje** - **zvočni zapis**	- **izpisovanje** - **podčrtovanje** - **gibanje**
35 % ljudi – slikovno gradivo	**25 % ljudi – pogovor in predavanje**	**40 ljudi – ročne spretnosti**

INŠTRUKTOR – POGOJI:

- čin gasilskega častnika in opravljeno specialnost inštruktor ter vsaj IV. stopnjo splošne šolske izobrazbe.

VRLINE INŠTRUKTORJA

- Imeti mora smisel za delo z ljudmi.
- Prenašanje znanja na druge
- Samostojnost opravljanja nalog
- Zaupanje v samega sebe
- Biti mora človek, ki se zna vživeti v vlogo tečajnika, mu zna nazorno in preprosto razložiti zadane naloge.
- Komunikativen, široko razgledan
- Urejen videz in urejeno zasebno življenje
- Ima smisel za humor.

REFLEKSIJA je pravzaprav neke vrste esej. Pri refleksiji uporabljamo podoben slog pisanja:

•izražamo svoje mnenje,

•svojo oceno,

•svojo presojo in jih

•utemeljujemo.

Refleksija pomeni našo reakcijo na nekaj, kar smo prebrali ali o čemer smo se pogovarjali.

EVALVACIJA je ocena uspešnosti usposabljanja glede na organizacijo in izvedbo tečaja, individualni napredek tečajnika, obseg učne snovi, natančnost, spretnost, prizadevnost predavateljev in inštruktorjev, pohvale udeležencev in predlogi za izboljšanje…

UČNA PRIPRAVA PRAKTIČNE VAJE

- Izdelava elaborata oziroma načrta vaje, kjer zapišemo 4K:
- KDO, KDAJ, KJE, KAKO.
- Za potek vaje napišemo UVOD, GLAVNI DEL IN ZAKLJUČEK.
- Pri tem izpostavimo in zapišemo: učne oblike, metode dela, tehnike, motivacijske tehnike, učna sredstva, učne cilje in literaturo.

POVRATNA INFORMACIJA

Osnovni namen: IMETI DOBER KADER!

Ugotavljanje in primerjanje usposobljenosti

PRED MED PO

USPOSABLJANJU